

3. 11. 2010

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Určení místní příslušnosti soudu ve sporném civilním řízení, je-li vícero žalovaných

Určení místní příslušnosti soudu v civilním řízení je bráno za jednu ze základních podmínek pro řádné a zákonné vedení soudního řízení a následného rozhodnutí ve věci. Obsahem tohoto článku je zamýšlení nad tématem, které se zdá být nekomplikované, a to určení místní příslušnosti soudu ve sporném civilním řízení, je-li vícero žalovaných.

V ústavněprávní rovině se otázka místní příslušnosti soudu promítá do právního řádu České republiky již v čl. 38 Listiny základních práv a svobod: *„Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.“*

Základní právní předpis pro civilní řízení, zákon č. 99/1963, občanský soudní řád, ve svých ustanoveních § 84, § 85 odst. 1, 2, 3 stanoví základní pravidlo pro určení místní příslušnosti obecného soudu podle určení bydliště, místa podnikání nebo sídla žalovaného. Dále, dle ustanovení § 11 odst. 2 občanského soudního řádu, platí: *„Je-li místně příslušných několik soudů, může se řízení konat u kteréhokoli z nich.“*

Určení osoby žalované je u sporných civilních řízení dáno vždy z vůle a rozhodnutí žalobce, který žalovaného či žalované specifikuje již ve svém podání, tj. v žalobním návrhu. Žalobce v tomto případě není nijak limitován. Následně, za podmínek ustanovení § 105 občanského soudního řádu, zkoumá svou místní příslušnost soud, stejně tak je za zde uvedených podmínek oprávněn namítnout nedostatek místní příslušnosti soudu i účastník řízení (vyjma žalobce, který svůj názor projevil již samotným podáním s určením žalovaných osob) a soud je povinen se s takto uplatněnou námitkou zde uvedeným postupem vypořádat.

V prvé řadě je tedy na místě posoudit a vyložit situaci, kdy je v dané věci „příslušných několik soudů“. Odborný komentář vcelku stručně uvádí, že pod tento případ spadají mimo jiné i situace, kdy je na jedné straně více žalovaných s rozdílným obecným soudem, kdy alespoň jeden z nich je takto žalován u svého obecného soudu, aniž by se této otázce věnoval podrobněji.

S tímto názorem si na tomto místě dovolím polemizovat. Dle mého názoru je velmi sporné přijmout takový výklad, aby se soud při určování místní příslušnosti spokojil pouze s mechanickým porovnáním bydliště a/nebo místa podnikání a/nebo sídla u všech žalovaných určených žalobcem a dojde-li k závěru, že alespoň jeden je žalován „správně“ u svého obecného soudu, je tím automaticky založena i místní příslušnost soudu pro ostatní žalované. Uvedené lze demonstrovat na následujícím

příkladu spornosti takto aplikovaného postupu: žalobce si kromě osoby, kterou má v úmyslu skutečně žalovat, vybere i jakoukoliv jinou osobu, třeba i osobu s žalobcem spřízněnou, a žalobu podá k soudu dle místní příslušnosti takto vybrané osoby. Následně žalobu vůči této osobě, s jejím souhlasem, vezme zpět, nicméně by již byla pro řízení založena místní příslušnost soudu, který v případě žalovaného, který v řízení zůstal, nikdy soudem místně příslušným nebyl.

Nabízí se tedy varianta, že při posuzování místní příslušnosti by měla být brána v potaz i otázka pasivní věcné legitimace žalovaného nebo žalovaných, tj. zda je jejich společenství založeno např. hmotněprávním předpisem.

Jsem si vědoma toho, že určení místní příslušnosti soudu je kategorií procesněprávní, která má zejména zaručit řádný civilní proces. Není totožná s otázkou určení pasivní věcné legitimace, jejíž vyřešení je výsledkem procesu dokazování a má svůj výsledek v závěru civilního řízení a v rozhodnutí ve věci. Nicméně obě oblasti se též prolínají a nelze je ani od sebe oddělit.

Nezastávám názor, že je dostačující, aby soud uzavřel, že je dána jeho místní příslušnost pouhým zkoumáním bydliště a/nebo místa podnikání a/nebo sídla žalovaných, aniž by se zabýval i otázkou jejich pasivní věcné legitimace v tom rozsahu, zda je z žaloby patrné, na základě jakých úvah žalobce zvolil konkrétní osoby jako osoby žalované, a spoléhal se na to, že reálie vyjdou najevo v průběhu řízení, tedy v průběhu dokazování.

Dle mého názoru by soudy měly ke zkoumání místní příslušnosti v případě, je-li vícero žalovaných, přistoupit zodpovědněji nejen v tom smyslu, že není možno pomíjet konkrétní okolnosti dané věci a že stačí vše posoudit formálně, čistě měřítkem bydliště a/nebo místa podnikání a/nebo sídla, jak je uvedeno výše, nýbrž i z důvodu zachování smyslu výše uvedené ústavní zásady principu zákonného soudu a zákonného soudce.

Mgr. Vladimíra Gajdarusová, advokátka
autorka působí v advokátní kanceláři ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.

[ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.](#)

Radlická 28/663
150 00 Praha 5

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
e-mail: jurista@jurista.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)